

Prima instanță: Judecătoria Criuleni (jud. E. Roibu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, A. Nogai, A. Doga)

D E C I Z I E

16 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Valeriu Doagă

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Oleg Cîrlig împotriva deciziei din 23 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Cîrlig împotriva Primăriei Dubăsarii Vechi cu privire la obligarea demolării bunului și cererea reconvențională depusă de Primăria Dubăsarii Vechi, intervenient Pisarenco Ion împotriva lui Oleg Cîrlig cu privire la obligarea efectuării lucrărilor de montare a turnului metalic al fîntîinii arteziene,

c o n s t a t ă :

La data de 14 februarie 2011, Oleg Cîrlig a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei Dubăsarii Vechi solicitînd obligarea Primăriei Dubăsarii Vechi să demoleze fîntîna arteziană amplasată pe terenul cu numărul cadastral 3133100501, care îi aparține cu drept de proprietate și încasarea din contul Primăriei Dubăsarii Vechi a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în sumă de 100 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 08 septembrie 2006, între el și Primăria sat. Dubăsarii Vechi a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a terenului situat în extravilanul sat. Dubăsarii Vechi. La data de 14 septembrie 2006, contractul respectiv a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni, sub numărul cadastral 3133100501.

Susține că, pe terenul menționat, ce îi aparține cu drept de proprietate, pînă în prezent este amplasată fântâna arteziană care se afla la balanța Primăriei sat. Dubăsarii Vechi. Amplasarea fîntîinii arteziene îi complică considerabil exploatarea terenului în măsura deplină care îi revine în sensul prevederilor art. 316 Cod civil.

Consideră că, în situația creată este oportună demolarea fântinii arteziene, din motiv că Primăria sat. Dubăsarii Vechi pînă în prezent nu a contribuit la compensarea prejudiciului care îi este cauzat prin aflarea construcției pe terenul care îi aparține, dar și la menținerea fântinii în stare bună, în scopul exploatării acesteia.

La 28 martie 2012, Primăria Dubăsarii Vechi și intervenientul accesoriu Ion Pisarenco au depus cerere reconvențională împotriva lui Oleg Cîrlig solicitînd obligarea lui Oleg Cîrlig să monteze din propriile mijloace bănești turnul metalic-rezervorul de apă a fântinii arteziene, demontate de el ilegal și încasarea de la Oleg Cîrlig în beneficiul intervenientului accesoriu Ion Pisarenco a cheltuielilor de judecată în mărime de 8000 lei.

În motivarea cererii reconvenționale s-a invocat că prin decizia din 10 august 2008 a Curții Supreme de Justiție s-a stabilit că bunul imobil- fântîna arteziană, aparține cu drept de proprietate la 481 de coproprietari, circumstanță care a servit drept temei pentru casarea hotărîrii din 06 mai 2011 a primei instanțe.

Indică că, Consiliul sătesc a fost obligat să vîndă în proprietate terenul aferent imobilelor cumpărate de către Oleg Cîrlig cu suprafața de 4.103 ha, un teren pe care sunt amplasate în afară de imobilele lui Oleg Cîrlig, alte două imobile proprietate comună pe cote-părți a 544 de coproprietari și fântîna arteziană, proprietate comună pe cote-părți a 481 de coproprietari.

Consideră că, Oleg Cîrlig a cunoscut cu certitudine că atentează asupra unui bun imobil și a demontat fără nici un drept turnul metalic - rezervorul de apă a fântinii arteziene și urmează a fi obligat să monteze la loc turnul acvatic.

Prin încheierea din 22 martie 2012 a judecătoriei Criuleni au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii 481 de persoane, ca fiind proprietarii fântinii arteziene.

Prin hotărîrea din 09 octombrie 2013 a judecătoriei Criuleni s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Cîrlig împotriva Primăriei Dubăsarii Vechi cu privire la obligarea demolării bunului și s-a respins cererea reconvențională depusă de Primăria Dubăsarii Vechi, intervenient Pisarenco Ion împotriva lui Oleg Cîrlig cu privire la obligarea montării din mijloace proprii bănești turnul metalic-rezervorul de apă al fântinii arteziene.

Prin decizia din 10 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Oleg Cîrlig și s-a admis apelul declarat de Ion Pisarenco, s-a casat hotărîrea primei instanțe, în partea respingerii acțiunii reconvenționale și s-a emis în această parte o nouă hotărîre, prin care s-a admis acțiunea reconvențională și s-a obligat Oleg Cîrlig să restabilească din mijloace bănești proprii turnul metalic – rezervorul de apă al fântinii arteziene pe terenul din extravilanul satului Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni.

Prin decizia din 12 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Oleg Cîrlig și s-a casat integral decizia din 10 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Prin decizia din 23 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Oleg Cîrlig și s-a admis apelul declarat de Ion Pisarenco și s-a casat hotărîrea din 09 octombrie 2013 a judecătoriei Criuleni în partea respingerii

acțiunii reconvenționale și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care s-a admis cererea reconvențională depusă de Primăria Dubăsarii Vechi și intervenientul accesoriu Ion Pisarenco și s-a obligat Oleg Cîrlig să restabilească din mijloace bănești proprii turnul metalic – rezervorul de apă al fîntîinii arteziene, situat anterior pe terenul din extravilanul satului Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni.

La data de 21 august 2015, Oleg Cîrlig a declarat recurs împotriva deciziei din 23 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii sau, după caz, remiterea la rejudicare.

În motivarea recursului s-a invocat că au fost încălcate normele dreptului material cu emiterea unei decizii lipsită de o motivare coerentă capabilă să determine aspectele de formă privind ansamblul probelor prezentate de recurent.

Susține că, aprecierea probelor a fost arbitrară, nu a fost apreciat în mod obiectiv și multiaspectual împrejurările de fapt și de drept, astfel fiind aplicată eronat norma materială.

Menționează că, instanța de apel nu a ținut cont de argumentele sale precum că prima instanța eronat a primit spre examinare acțiunea reconvențională a intervenientului accesoriu Pisarenco Ion, atras în proces prin încheierea din 22 martie 2012 a judecătoriei Criuleni, deoarece Pisarenco Ion nu are drept procedural de a înainta acțiune reconvențională, iar Primăria s. Dubăsarii Vechi în calitate de reclamant reconvențional nu a semnat cererea reconvențională.

Afirmă că, în opinia instanței de apel, viciul cererii reconvenționale a fost înlăturat prin însuși poziția reprezentantului Primăriei Dubăsarii Vechi de susținere a cererii, însă nu a ținut cont și de prevederile art. 166 Cod de procedură civilă, care reglementează aspecte ce țin de forma și cuprinsul cererii de chemare în judecată, cât și consecințele nerespectării acestora, prevederi care au fost ignorate complet de către instanța de apel, fapt care indică incontestabil la încălcarea de către instanță a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelurilor, cât și a pricinii supusă judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii atacată cu apel. În consecință, cererea reconvențională nu a fost semnată de către pîrîtul Primăria s. Dubăsarii Vechi, ci doar de intervenient accesoriu și nu putea fi considerată ca fiind depusă de Primăria s. Dubăsarii Vechi.

Specifică că, instanța de apel prin decizia din 23 iunie 2015 a ignorat motivele pentru care cauza a fost deja restituită la rejudicare de către instanța de recurs și a pronunțat decizia identică celei din 10 aprilie 2014 casată pe aceleași motive.

Cu referire la motivarea expusă în decizia instanței de apel din 23 iunie 2015 precum că pîrîtul Primăria Dubăsarii Vechi a consemnat cererea reconvențională, fapt probat prin exemplarul prezentat în ședință din 23 iunie 2015, invocă că cererea reconvențională examinată este cea depusă în prima instanță la 28 martie 2012 și nu în instanță de apel la 23 iunie 2015. În instanța de apel, reprezentantul Primăriei Dubăsarii Vechi, a prezentat o cerere de apel și nu cererea reconvențională, cum se menționează în decizia contestată, fapt consemnat în procesul verbal al ședinței de judecată din 23 iunie 2015.

Declară că, instanța de apel a primit cererea de apel semnată de Primăria Dubăsarii Vechi la etapa susținerilor orale, la care prezentarea probelor noi nu poate avea loc. În conformitate cu prevederile art.383 alin.(1) Cod de procedură

civilă, după explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele din dosar și cele prezentate suplimentar de aceștia. Procedura de administrare a probelor în instanță de apel este similară celei din primă instanță. Instanța de apel nu a acordat posibilitate avocatului recurentului de a lua cunoștință cu documentul prezentat la etapa susținerilor orale, doar anexându-l la dosar și ascultând replicile.

Relatează că, instanța de apel în decizia sa din 23 iunie 2015 nu a făcut trimitere la raportul tehnic, conform căruia s-a constatat imposibilitatea restabilirii turnului pentru utilizarea acestuia în calitate de rezervor pentru acumularea apei din sonda arteziană.

La 02 noiembrie 2015, Oleg Cîrlig a depus recurs suplimentar, invocând că reclamantul reconvențional Ion Pisarenco a declarat că fântîna arteziană aparține a 481 de coproprietari, anexînd în acest sens copiile procesului verbal al adunării a SRL "Diatutun" din 21 iulie 1998, actului de primire transferare de la SRL "Diatutun" deținătorilor de cotă valorică din 11 octombrie 2001, actului de calculare a valorii estimative a categoriilor de mijloace fixe și active nemateriale fără numărul și data emiterii, listei a 488 de proprietari a cotelor părți care au încheiat contractul de gestiune a fîntînei arteziene din 10 ianuarie 2009, cu mențiunea că originalul acestora se află la Gh.Avomic, ultimul fiind decedat. În cursul pregătirii pricinii pentru examinarea cererii reconvenționale, avocatul intervenientului accesoriu, a menționat că nu cunoaște unde se află originalele înscrisurilor a căror copii a prezentat în instanța de judecată.

Relatează că probele administrate la dosar au fost falsificate, specificînd că reclamantul reconvențional susține că fîntîna arteziană în litigiu a fost transmisă de SRL "Diatutun" către 481 de deținători de cota valorică la data de 11 octombrie 2001, însă conform anunțului publicat în Monitorul Oficial al RM, SRL "Diatutun" a fost lichidată 07 iunie 2001. În opinia sa, copia de pe actul de transmitere a fîntînei arteziene către 481 de coproprietari nu poate sta la baza unei hotărîri judecătorești întrucît este lovit de nulitate în condițiile legii, or reclamanții reconvenționali nu pot acționa în interesele a 481 de persoane în baza actului încheiat cu o persoană juridică lichidată prezentînd copii de pe înscrisuri locul de aflare a originalelor cărora nu este cunoscut.

Declară că, necesitatea casării deciziei din 23 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, se impune și prin faptul că fîntîna arteziană este bun imobil, dreptul de proprietate asupra căruia urmează a fi înregistrat în registrul bunurilor imobile.

Consideră că este ilegală cererea intervenientului accesoriu, în parte ce ține de obligarea reclamantului de a restabili turnul acvatic, deoarece efectuarea oricăror lucrări de construcție necesită respectarea procedurii speciale precum ridicarea topografică, schița planului, autorizația de construcție etc., doar în baza hotărîrii judecătorești, instanța de judecată va substitui organele care supraveghează calitatea lucrărilor în construcții.

La data de 16 noiembrie 2015, Oleg Cîrlig a depus recurs suplimentar, reiterînd în esență argumentele expuse în recursul suplimentar din 02 noiembrie 2015.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Conform materialelor pricinii, Curtea de Apel Chișinău a emis decizia la data de 23 iunie 2015, iar copia deciziei a fost expediată părților la data de 22 iulie 2015, conform scrisorii de expediere (Vol. IV, f.d.175). Cîrlig Oleg a declarat recurs la data de 21 august 2015, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 noiembrie 2015 completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Prin prisma art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificînd legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Oleg Cîrlig și va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 117 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, probe în pricini civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. (2) În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Or, în conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 23 iunie 2015 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural care au dus la soluționarea eronată a pricinii.

Conform acțiunii înaintate, Oleg Cîrlig solicită obligarea Primăriei Dubăsarii Vechi să demoleze fântîna arteziană amplasată pe terenul cu numărul cadastral 3133100501, care îi aparține cu drept de proprietate (Vol.I, f.d.3).

Din materialele cauzei rezultă că prin contractul de vânzare-cumpărare din 08 septembrie 2006, Oleg Cîrlig a devenit proprietarul terenului cu destinație agricolă, cu suprafața totală de 4,1003 ha din extravilanul sat. Dubăsari, rl Criuleni (Vol.I, f.d.4).

Materialele pricinii relevă că în perimetrul terenului menționat se află fântîna arteziană în litigiu, nefiind înregistrată ca bun imobil.

În condițiile Legii cadastrului bunurilor imobile, nr.1543 din 25 februarie 1998, fântîna arteziană ca bun imobil se înregistrează în Registrul bunurilor imobile, acesta fiind și momentul dobîndirii dreptului de proprietate, rezultînd din prevederile art. 321 alin.(2) Cod civil.

Totodată, Colegiul notează că la data de 28 martie 2012, Primăria Dubăsarii Vechi și intervenientul accesoriu Ion Pisarenco au depus cerere de chemare în judecată reconvențională, solicitînd obligarea lui Oleg Cîrlig să monteze din propriile mijloace bănești turnul metalic-rezervorul de apă a fîntînii arteziene, demontate de el ilegal (Vol. II, f.d.96-97).

Tot aici, este de menționat că cererea de chemare în judecată reconvențională a fost semnată doar de intervenientul accesoriu Ion Pisarenco, însă Primăria Dubăsarii Vechi (pîrît în acțiunea inițială), în calitate sa de reclamant conform cererii reconvenționale, nu a semnat acțiunea reconvențională (Vol. II, f.d.96-97).

Prin încheierea din 19 iulie 2013 a judecătoriei Criuleni a fost admisă spre examinare acțiunea reconvențională într-o procedură cu cea inițială (Vol.III, f.d.175).

În conformitate cu art. 166 alin.(5) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit.

În conformitate cu art. 172 Cod de procedură civilă, pînă la începerea dezbaterilor judiciare, pîrîtul are dreptul să intenteze împotriva reclamantului o

acțiune reconvențională pentru a fi judecată odată cu acțiunea inițială. Acțiunea reconvențională înaintată conform art.173 alin.(1) lit. b) poate fi depusă și pînă la finalizarea examinării pricinii în fond. Intentarea acțiunii reconvenționale se face conform regulilor generale de intentare a acțiunii.

În contextul normelor procedurale precitate, instanța de recurs reține că Primăria Dubăsarii Vechi și intervenientul accesoriu Ion Pisarenco înaintînd cererea reconvențională împotriva lui Oleg Cîrlig, nu au respectat aceste prevederi legale, în condițiile cînd primirea acesteia în procedura rezidă din respectarea formei și cuprinsul cererii de chemare în judecată, în conformitate cu art. 166 Cod de procedură civilă.

Astfel, cererea de chemare în judecată reconvențională urma a fi semnată de către Primăria Dubăsarii Vechi, în persoana primarului sau a reprezentantului acestuia în condițiile legii.

Tot aici, este de menționat că Ion Pisarenco avînd calitatea de intervenient accesoriu nu era în drept de a înainta acțiune reconvențională, or, în conformitate cu art. 67 Cod de procedură civilă, intervenientul accesoriu nu formulează pretenții proprii asupra obiectului litigiului.

În conformitate cu art. 68 Cod de procedură civilă, intervenientul accesoriu are drepturile și obligațiile procedurale ale părții căreia i se alătură, cu excepția dreptului de a modifica temeiul și obiectul acțiunii, de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor din acțiune, precum și de a renunța la acțiune, de a recunoaște acțiunea sau de a încheia tranzacție, de a înainta acțiune reconvențională sau de a cere executarea silită a hotărîrii, încheierii sau deciziei judecătorești.

În această ordine de idei, instanța de recurs consideră greșită aprecierea instanței de apel precum că Primăria Dubăsarii Vechi a contrasemnat cererea reconvențională conform exemplarului prezentat în ședință de judecată, deoarece admiterea acțiunii reconvenționale spre examinare într-o procedură cu cea inițială în primă instanță a avut loc în lipsa semnăturii reprezentantului împuternicit a Primăriei Dubăsarii Vechi, fiind doar semnată de către intervenientul accesoriu Ion Pisarenco.

Prin urmare, instanța de apel nu a luat în considerare acest aspect, calificînd ca fiind semnată acțiunea reconvențională de către Primăria Dubăsarii Vechi în baza exemplarului prezentat în ședința de judecată a instanței de apel, pe cînd cererea reconvențională admisă spre examinare în prima instanță nu a fost semnată de reprezentantul Primăriei Dubăsarii Vechi (Vol. II, f.d.96-97).

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că instanța de apel nu a combătut prin careva argumente plauzibile poziția lui Oleg Cîrlig referitor la încălcarea procedurii de admitere spre examinare a acțiunii reconvenționale, doar că a interpretat eronat prevederile codului de procedură civilă în acest sens.

În asemenea împrejurări, Colegiul constată că, de fapt, instanța de apel nu a infirmat argumentele formulate de către Oleg Cîrlig, prin prisma normelor de drept procedural invocate, rezultînd și din esența raportului juridic și în consecință, nu și-a motivat soluția adoptată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat

circumstanțele cauzei, limitându-se doar la poziția apelantului Ion Pisarenco și a reprezentantului Primăriei Dubăsarii Vechi, iar argumentelor lui Oleg Cîrlig dându-le o apreciere vagă și superficială, contrar prevederilor art. 373 alin.(2) Cod de procedură civilă.

Or, în conformitate cu art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

De asemenea, instanța de recurs reține și faptul că instanța de apel nu a dat careva aprecieri argumentului lui Oleg Cîrlig referitor la efectele juridice a actului de transfer a cotelor-valoriice din fîntîna arteziana, datat cu 11 octombrie 2001, de la SRL „Diatutun” deținătorilor în număr de 481 de persoane, în condițiile cînd invocă că SRL „Diatutun” a fost lichidată la data de 07 iunie 2001, conform avizului din Monitorul Oficial al RM, argument invocat în cererea de apel.

Colegiul constată că instanța de apel, la judecarea pricinii, contrar prevederilor art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, care statuează că instanța de apel apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces, nu a dat careva aprecieri raportului tehnic, care, în opinia recurentului, atestă imposibilitatea restabilirii turnului pentru utilizarea acestuia în continuare în calitate de rezervor pentru acumularea apei din sonda arteziană.

Cu referire la argumentul recurentului precum că la etapa susținerilor verbale în instanța de apel s-ar fi admis cererea de apel a Primăriei Dubăsarii Vechi, Colegiul reiterează că instanța de apel urmează a verifica și acest aspect, în condițiile cînd din procesul verbal al ședinței de judecată din 23 iunie 2015 rezultă că s-a obiectat la anexarea acestuia, deoarece ar fi fost semnat de primarul care este decedat.

Mai mult, din materialele pricinii rezultă că ar fi fost prezentată o cerere de chemare în judecată reconvențională în ședința de judecată a instanței de apel, care ar fi fost semnată atît de primarul Primăriei Dubăsarii Vechi-Gheorghe Lungu, cît și intervenientul Ion Pisarenco (Vol. IV, f.d.156-157), care a și fost apreciată de instanța de apel ca fiind depusă de persoanele corespunzătoare.

La caz, Colegiul reiterează și poziția Primarului s. Dubăsarii Vechi-Vitalie Casian, conform referinței depuse la cererea de recurs, conform căreia specifică că nu a depus acțiune reconvențională împotriva lui Oleg Cîrlig prin care l-ar obliga la efectuarea cărorva lucrări și nici nu are careva pretenții față de Oleg Cîrlig prin care acesta să fie obligat la efectuarea a careva lucrări de construcție.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărîre motivată. Motivarea este o parte a hotărîrii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărîri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărîri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către

părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie comprehensibil, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărîrea să fie motivată, justițiabilul avînd posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărîri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărîre.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Colegiul relevă că la rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele enunțate supra, rezultînd atît din probele administrate și normele de drept procedural, să verifice și să facă o apreciere corespunzătoare argumentelor invocate de Oleg Cîrlig, în contextul respectării prevederilor art. 373 alin.(2), (5) Cod de procedură civilă.

De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge argumentele părților din proces.

Subsidiar, Colegiul menționează și obligația instanței de apel a asigura înștiințarea participanților la proces, inclusiv și a intervenienților accesorii despre data și ora desfășurării ședinței de judecată în instanța de apel, în condițiile art. art. 100-106 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 370 alin.(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe, citează părțile și alți participanți la proces, propunîndu-le să depună, cu cel puțin 3 zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar.

Colegiul accentuează că necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea încălca principiul egalității părților în drepturile procedurale, fapt stabilit de art. 26 alin. (4) Cod de procedură civilă, care prevede că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată de lege și asigurată de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încît nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui prezenta pricină civilă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Oleg Cîrlig.

Se casează integral decizia din 23 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Cîrlig împotriva Primăriei Dubăsarii Vechi cu privire la obligarea demolării bunului și cererea reconvențională depusă de Primăria Dubăsarii Vechi, intervenient Pisarenco Ion împotriva lui Oleg Cîrlig cu privire la obligarea efectuării lucrărilor de montare a turnului metalic al fântinii arteziene, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală